

[Weikop.]

jeg nævnte, således at disse erhvervsdrivende igen kan komme til, om jeg så må sige, at leve på lovens grund.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lars P. Jensen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 15 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om nedsettelse af en trustkommission.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3047; fremsættelsen findes i tidenden sp. 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Poul Hansen (Grenaa): Det forhold, at en række fremtrædende konservative medlemmer af dette høje ting i forrige samling rejste spørgsmålet om en undersøgelse af den internationale margarinetrusts huseren her i landet, er formentlig udtryk for en uheldelig dobbelthed inden for partiet. På den ene side har en række af partiets ledende mænd vel altid haft forbindelse med højkapitalismens udvikling her i landet, på den anden side har man også brug for et bredere folkeligt grundlag for i det hele taget at holde et parti af nogenlunde størrelse på benene. Dette sidste forhold er utvivlsomt årsag til dualismen. Landets købmænd har i dette særlige tilfælde følt sig truet af trustens energiske forsøg på at udbygge en detailhandel her i landet. Dette ville ramme partiets folkelige fløj for hårdt, og man havde derfor ikke andet at gøre end at slå bremserne i. Vi andre kan kun med tilfredshed notere, at landet ligger således.

99 pct. af den danske befolkning er jo imidlertid interesseret i en undersøgelse af en mere omfattende art, således at alle truster

— både nationale og internationale — tages med. Der er derfor grund til at være den højtærede handelsminister taknemlig, fordi han nu vil lade en alt omfattende undersøgelse foretage af en sagkyndig kommission. Arbejdet må nødvendigvis blive meget omfattende. Den socialdemokratiske provinspresse har f. eks. fornylig i en række artikler vist, at en sammenslutning som kalktrusten også trænger til lidt nærmere belysning. Den har ikke hverken margarinetrustens eller cementtrustens internationale format, men er formentlig symptomatisk for en omfattende tendens til at lave truster og prisaftaler også her i landet. Da denne udvikling foreligger side om side med kravet om stadig større erhvervsfrihed under påberåbelse af den frie konkurrences store fordele, er en kommission med de udstrakte fordele og beføjelser, den højtærede minister har ønsket, i høj grad på sin plads.

Det var omkring 1934, at ledende selskaber indenfor kalkindustrien begyndte at dele landet og magten imellem sig gennem en lang række aftaler. Fakse kalkbrud behersker herefter det meste af Sjælland, Lolland-Falster, Fyn og det sydlige Jylland, Jydsk Kalkcentral det øvrige Jylland fra en linie Vejle—Esbjerg og Ny Kalkbrænderi Nordsjælland. Det ser ud til, at en række virksomheder, som kunne betyde noget i konkurrencen, blev betalt for at ligge stille, medens et antal småvirksomheder, der kun beskæftiger en enkelt mand hver, blev betragtet som betydningsløse og fik lov til at leve.

Det kan ikke ubetinget ligge i samfundets interesse at forhindre en industri i at rationalisere sin produktion, selvom dette medfører, at produktionsstedernes antal derved bliver færre. Betingelsen må imidlertid være, at de ulemper, som de uundgåelige forskydninger medfører for samfundet og en række af dets borgere, kompenseres gennem en nedsettelse af priserne. I så fald er der tale om et nødvendigt og samfundsgavnligt fremskridt.

Sådanne resultater af den foretagne sammenslutning indenfor kalkindustrien er imidlertid ikke til at få øje på. Medens den samlede årlige produktion i femåret 1930—34 var på 64 000 t, begrænsedes den i det følgende femår til 60 000 t pr. år.

Denne produktionsnedgang har utvivlsomt været stærkt medvirkende til, at pri-